

MERHABA

8 Mart Dünya Kadınlar Günü yaklaşırken oldukça yoğun geçen Türkiye ve dünya gündemiyle *Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar*'ın 13. sayısında sizlere “Merhaba” diyoruz.

2011 yılının ilk ayları önce Tunus'ta ardından, Mısır, Ürdün, Yemen ve Libya'da onbinlerce insanın sokaklara döküldüğü protesto eylemleriyle başladı. Otoriter rejimlerin baskısı altında yaşayan halkların özgürlük çığlıkları diktatörlükleri yıkıp geçmek için atıyor. Günlerce devam eden isyanlar, hiçbir sorumluluk duymadan vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini yok sayan yönetimlere, halkları işsizlik ve yoksullukla sarmalayan neoliberal politikalara karşı halkların verdiği yanıtıdır. Eylemlerde kadınların aktif bir biçimde yer aldığı görülüyor. Birçok kadın daha fazla özgürlük talebiyle eylemlerde ön saflarda yer alıyor; din-ordu-kapitalizm kışkacına alınmış özgürlükleri için mücadele veriyor. Tunus ve Mısır'da diktatörlerin alaşağı edilmesinin ardından kurulacak yeni düzende kadınlar evlerine dönmek istemiyor ve ülke yönetiminde söz söylemek için mücadelelerine devam ediyor.[1]

Bugün, tüm dünyanın gözü Ortadoğu'da ve Arap dünyasında. Kitlesele halk hareketleri, baskıcı rejimlerin geleceğini tartışmaya açmış durumda. Bu eylemler, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Batı'nın bu bölgelerde “istikrarı sağlama” kisvesi altında yürüttüğü küreselleşme oyununu bozuyor ve bu oyunların dayattığı veya desteklediği rejimleri sarsıyor. Arap dünyasındaki gelişmeler, güçlendirilmesi gerekenin iktidar ve devlet değil, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü olduğunu gösteriyor. Yeni rejimlerin ya da oyunu yönetmek isteyen güçlerin istikrarı yeniden sağlamak için verecekleri tavizleri henüz bilemesek de halklar, kendilerinden esirgenen demokratikleşme sürecini çoktan başlattı.

Türkiye'de de Mısır'a ve Tunus'a destek eylemleri örgütleniyor. Hükümet bile Türkiye'nin Mısır ve Tunus halkının yanında olduğunu açıkladı.[2] Fakat bu gelişmelerden Türkiye'nin de çıkarması gereken önemli dersler var: Mısır ve Tunus yönetimlerine halkların taleplerine kulak verme ve demokratik reformları hayata geçirme çağrısı yapan Türkiyeli siyasetçiler; Türkiye halklarının, emekçilerin ve kadınların taleplerine kulaklarını kapatmayı sürdürüyorlar.

KCK Davası, Demokratik Özerklik ve Sivil Anayasa Tartışmaları

Mısır halkının isyanını halkın demokratik talebi olarak niteleyen resmi ağızlar yıllardır özgürlük mücadelesi veren Kürt halkının taleplerini terör faaliyeti olarak nitelendiriyor. Son dönemlerde bunun en somut örneği, binlerce Kürt siyasetçisinin yargılandığı KCK davaları oldu. Geçtiğimiz yıl gündeme gelen Kürt açılımı ya da demokratik açılım süreci binlerce Kürt siyasetçisinin tutuklandığı KCK operasyonlarıyla kesintiye uğramıştı. Kürt Kadın Hareketi aktivistlerinin de tutuklandığı bu operasyonlar Kürt kadınlarının örgütlenme özgürlüğüne de bir darbe

niteliğindeydi. Bir yandan devlet İmralı'da Kürt sorununun çözümü için görüşmeler yürütürken diğer yandansanıkların Kürtçe savunma taleplerinin reddedildiği KCK Davaları, Kürt kimliğinin resmi alandaki tanınırlığının altında ne kadar kaygan bir zemin bulunduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. TRT Şeş'in Kürtçe yayın yaptığı ülkemizde mahkemeler, Kürt dilini önce "bilinmeyen bir dil" sonra da "Kürtçe olduğu iddia edilen bir dil" olarak resmi tutanaklara geçirebiliyor.[3]

Son olarak Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin 12. yıldönümünde Kürtlerin yoğunluklu olarak yaşadığı illerde kitlesel protestolar örgütlendi. Devlet güçleri bu protestolarda yine kadın ve çocuk demeden aşırı derecede fiziksel şiddet uyguladı, KCK operasyonlarını aratmayacak şekilde yoğun bir gözetli süreci yaşandı ve pek çok kişiye davalar açıldı.

Kürt halkının geniş bir kesiminin taleplerini demokratik düzeyde, çeşitli protestolarla dile getirmesi engellendiği sürece kalıcı bir barışın sağlanması için zemin yaratılması mümkün görünmüyor. Barış için zemin oluşturmaya direnen bir devleti barışa ikna edebilmenin yolu şüphesiz toplumsal tabanı güçlü hareketler inşa etmekten geçiyor. Barışa giden yolda önemli olan devleti barışa ikna etmeyi ve belli haklar tanınmasını bekleyen yüksek siyaset düzeyindeki gelişmelerden çok asimilasyon ve yok sayılma tehdidi karşısında tabandan örgütlenmeyi, Kürtler'in ifade özgürlüğünü, dillerini ve kültürlerini geliştirmeyi hedefleyen çalışmaları örgütlemektir. 2000li yılların başından beri halk iradesini ortaya çıkarmayı hedefleyen bir program oluşturmak, Kürt Hareketi'nin gündeminde yer alıyor. Ancak yoğun devlet baskısı altında yürütülen bu çalışmalar kısmi bir rahatlama ortamı oluştuğunda çoğu zaman çözümün yüksek siyasete endekslenmesiyle geri planda kalabiliyor. Son dönemde halk iradesini ortaya çıkarmayı amaçlayan, kadınların da dahil olduğu iki önemli proje gündeme geldi:

Bunlardan biri Demokratik Toplum Kongresi'nin Aralık 2010'da Diyarbakır'da düzenlediği son çalıştayda tartışmaya açtığı Demokratik Özerklik Projesi'dir[4]. Demokratik özerklik tartışmaları tektipçi anlayışı temel alan ulus devlet modeline karşı alternatif geliştirebilmek anlamında önemli bir yerde duruyor. Halkın karar alma süreçlerine demokratik katılımın sağlanmasında ve yerele özgü ihtiyaçların, sorunların giderilmesinde çözümün öncelikle yerel iradeyle sağlanmasının olanaklarını tartışmaya açıyor. Demokratik Özerklik Projesi'nin kadınlar açısından ne anlama geldiğinin ayrıntılandırılması ve yerel yönetimlerin kadınların koşullarını gözetererek güçlendirilmesi üzerine Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı illerde tartışmalar yürütülmeye başlandı. Pek çok ilde, kadınların yerel örgütlenmesini teşvik etmek amacıyla kadın meclisleri oluşturma çalışmaları hız kazandı. Kadınların kadın olmaktan kaynaklanan sorunlarının çözümünde kadın iradesinin esas alınması feminizmin belkemiğini oluşturur. Bu açıdan değerlendirildiğinde, feministlerin de çalışmalara dahil olmasıyla, demokratik ve katılımcı bir toplum tartışmalarının feminist öncüllerle şekillenebileceğini söylemek mümkün.

Halk iradesini ortaya çıkarmayı amaçlayan diğer önemli proje ise referandum sonrasında hız kazanan sivil anayasa tartışmaları. 12 Eylül referandumuyla kabul gören son anayasa değişikliklileri bugüne kadar dokunulmayan yargı yapısına dair değişiklikler içerse de Türkiye'nin temel ihtiyaçlarına yanıt vermekten uzaktı. Genel seçimler öncesinde yeniden gündeme gelen yeni anayasanın bir önceki sayımızda da belirttiğimiz gibi Türkiye'de ezilen ve yok sayılan tüm kesimlerin, kadınların taleplerini kapsamaması ve kültürel çoğulcu bir perspektifle oluşturulması için kadınlara, kadın örgütlerine, cinsiyetçiliğe karşı mücadele veren tüm kişi ve yapılara ve toplumsal muhalefete hayati bir rol düşüyor.

Son dönemde sivil anayasa üzerine çalışan pek çok platform çalışmalarına hız verdi. Geçtiğimiz Ocak ayında BDP Kadın Meclisi'nin çağrısıyla düzenlenen Anayasa Kadın Çalıştayı'na pek çok kadın kurumu katıldı. Yeni anayasanın kadınlarla ilgili hükümleri ve kadınların hak ve özgürlüklerinin nasıl korunabileceği üzerine bir tartışma yürütüldü. [5]

Demokratik özerklik ve sivil anayasa tartışmaları ülkemizin demokratik bir yönetime ve hukuk sistemine kavuşması yolunda tüm toplumu ilgilendiren iki önemli konu. Bu çalışmaların, tabandan yukarıya doğru uzun vadeli bir özörgütlenme sürecinin başlangıcı olarak değerlendirilmesi, çalışmalara geniş kesimlerin katılması ve süreci sahiplenen aktivist sayısının artmasıyla ilintili. Aksi halde kısa vadeli ya da seçime dönük taktik birer hamleler olarak kalma riskini taşıyorlar.

Mısır Çarşısı Davası

Kürt sorunu ve Kürtlerle ilgili meselelerde yargının siyasette denetim gücünü elinde tutması, adaleti sağlama işinin tek bir ideolojiye mensup insanların eline bırakılması kadınların yaşamlarını da derinden etkiliyor. Devletin kırmızı çizgileri söz konusu olduğunda yargı, siyaseti belirleme, temel hak ve özgürlükleri hiçe sayarak varolan düzeni koruma misyonunu yükleniyor. Feminist aktivist Pınar Selek'le birlikte pek çok kişinin yargılandığı, bir hukuk cinayeti olarak tarihe geçen Mısır Çarşısı davası da Kürt meselesinden ve yargının siyaseti belirleme çabasından bağımsız değerlendirilemez.

12 yıl önce gündemimize giren Mısır Çarşısı Davası'nda o dönem Kürt sorununun barışçıl çözümü üzerine araştırma yapan sosyolog Pınar Selek'le birlikte pek çok kişi, Mısır Çarşısı'nda 7 kişinin yaşamını yitirdiği 127 kişinin yaralandığı bombalı eylemi örgütlemek suçuyla tutuklandı. Geçen 12 yıl boyunca davada bir yığın hukuksuzluğa imza atıldı: Pınar Selek'in araştırmalarına el kondu, deliller karartıldı, sahte tutanaklar düzenlendi, yalan ifadelere başvuruldu. Yılan hikâyesine dönen bu süreçte mahkemenin yaptırdığı birçok inceleme ve araştırma raporunda, patlamanın bomba nedeniyle olmadığı, tüp gaz kaçağının patlamaya neden olduğu pek çok kez

ifade edildi.[6] Pınar Selek'in iki kez beraat ettiği bu dava, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun aleyhte bozma kararı nedeniyle yeniden görülmeye başlandı.

9 Şubat günü gerçekleşen duruşmaya Türkiye'den ve yurtdışından pek çok kadın aktivist, demokrasi taraftarı ve sivil toplum örgütü temsilcisi katıldı. Duruşma sonunda mahkeme heyeti beraat kararında direndiğini açıkladı. Bir sonraki gün savcılığın karara itirazı gündeme geldi. Mahkemenin kararı Pınar Selek'in yeniden beraati anlamına gelse de savcının itirazı ve bu dava nedeniyle hala cezaevinde bulunanlar olması yargı bürokrasisinin yargılananların peşini kolay kolay bırakmayacağını gösteriyor.

Pınar Selek, batılı bir entelektüel olarak Türkiye'nin en can alıcı sorunu Kürt meselesiyle ilgilenmiş, sorunun kaynağı ve barışın sağlanabilmesinin olanakları üzerine araştırmalar yürütmüştü. Cezaevinden çıktıktan sonra, silahların kısmen sustuğu, barış süreci olarak değerlendirilen 2000'li yıllarda Türkiye'nin doğusu ve batısındaki Türk ve Kürt kadınları buluşturma anlamında önemli çalışmalara imza atmıştı. Pınar'ın çalışmalarında ısrar etmesi yargının bu davanın peşinin bırakmama ısrarını perçinlemiş olabilir. 12 yıldır devam eden Mısır Çarşısı davası boyunca yurt içi ve yurt dışında Pınar Selek'e destek kampanyaları organize edildi, pek çok kadın kurumu, kadın hareketi aktivisti duruşmaları takip etti. Uluslararası kamuoyunun da yakından izlediği dava boyunca yurtiçinde ve yurtdışında yürütülen Pınar Selek'e destek kampanyalarının mahkemenin son kararında etkili olduğu düşünülebilir.

Davadan kısa bir süre önce Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) üyeleri bir açıklama yayınlayarak Pınar Selek'e destek vermiş, Türkiye'de 44 gazeteci ve yazarın halen hapiste olduğu hatırlatarak bunların Türkiye'deki düşünce ifade özgürlüğü anlamında kaygı verici gelişmeler olduğuna dikkat çekmişti.[7] Türkiye'de Mısır Çarşısı Davası'nın hukuksuzluğunu deşifre etmeye çalışan kampanyalara baktığımızda Pınar Selek dışında diğer yargılananların ve Pınar Selek gibi ifade özgürlüğü ihlal edilen diğer araştırmacı ve yazarların yaşadığı mağduriyetleri kapsayamaması kampanyaların eksik kalan noktası olarak değerlendirilebilir.

Kadına yönelik şiddet ve şiddete karşı mücadele devam ediyor...

Kadına yönelik şiddet gücünü korurken kadınların hak arama mücadelesi gittikçe güçleniyor. *Kadın Cinayetlerine İsyandayız* sloganıyla yola çıkan İstanbul Feminist Kolektif[8] yürüttüğü kampanyayla her gün gazetelerin 3. sayfa haberlerinde yer alan kadın cinayetlerinin münferit birer vaka olmadıklarını, her birinin gücünü erkek egemenliğinden alan politik cinayetler olduğunu görünür kılıyor. Özellikle aile içi ilişkilerde, kadınlar yakınlarındaki erkekler, koca, baba, erkek kardeş, sevgili, ayrıldığı eş, amca, dayı..., tarafından "boşanmak istemek, tuzluk uzatmamak, iftara yemeği hazır etmemek, telefonla mesajlaşmak, izinsiz annesini ziyarete gitmek, sık banyo yapmak, sürekli makarna pişirmek, çocuğunu göstermemek" gibi gerekçelerle

öldürülüyor. Ve bu cinayetlerin nedeni “cinnet”, “sapıklık”, “delilik”, “hastalık”, “işsizlik”, “onur”, “gurur”, “namus” gibi gerekçelerle açıklanıyor. Kadınlar her gün bu gibi saçmalıklarla hayatlarını yitirirken devlet, kadınları koruyacak önlemleri hayata geçirmemeye devam ediyor. Ayşe Paşalı, Arzu Yıldırım devletten güvence istedikleri halde talepleri duyulmadığı için öldürülen kadınlardan sadece birkaçı...

Kamuoyuna Fethiye Davası olarak yansıyan davada Muğla’da üç yıl önce toplu tecavüze uğrayan bir kadın şikâyetçi olduğunda tecavüzü doğrulayan bilirkişi raporuna rağmen, mahkeme sanıkları yargılamaya gerek görmedi. AİHM’in bozma kararının ardından geçtiğimiz Ocak ayında dava yeniden görülebildi.[9]

Geçtiğimiz aylarda sonuçlanan N.Ç. Davası’nın –nam-ı diğer Utanç Davası’nın- da gerekçeli kararı kısa bir süre önce açıklandı ve ibret belgesi olarak hukuk tarihine geçti.[10] 12 yaşında bir çocukken 31 kişinin tecavüzüne maruz kalan N.Ç. için mahkeme heyeti “istemediği kişiyle beraber olmayabilirdi ve eyleminin ahlâki kötülüğünün farkındaydı” diyerek yaşadığı tecavüzdən dolayı bir kadını suçlama ve sanıklar hakkında ceza indirimine gidebilme cüretini gösterdi. Adli Tıp’ın da raporuyla desteklediği bu kararda tecavüzcülerin ahlakı tartışılmazken N.Ç.’yi pazarlayan iki kadına iffetsiz oldukları gerekçesiyle en ağır cezalar verildi. Dergimizin bir önceki sayısında da değindiğimiz gibi N.Ç. davası da Kürt sorunundan ve kadınların savaş politikaları sonucu yaşadıkları mağduriyetlerden bağımsız değerlendirilemez. Türkiye’de yargı kurumunun mağdurları değil savaş suçlularını koruyarak bu savaş politikasını hukuk üzerinden uyguladığını bir kez daha görüyoruz.

Fethiye Davası ve N.Ç Davası hukuk sisteminin tecavüzcüleri koruduğunu ve tecavüzün devlet zihniyeti içinde güçlü bir yer edindiğini açıkça gösteriyor. Yaşadığı mağduriyetler nedeniyle kadını suçlu gören zihniyet yargı sistemiyle sınırlı kalmıyor. Geçtiğimiz günlerde yaşamını yitiren Defne Joy Foster’ın ardından “su testisi su yolunda kırılır” diyen Hıncal Uluç[11] da, “Dekolte giyen tecavüzü hak eder” diyen Profesör Orhan Çeker de erkekliğin dokusuna işlemiş kadın düşmanlığını gözler önüne seriyor. Karşımıza yargıç, akademisyen, doktor, yazar, gazeteci... olarak çıkabilen bu erkekler ataerkil kültüre yaslanarak görevlerine huzur içinde devam edebiliyor.

Kadınların Hukuk Mücadelesi ve Cezaların Caydırıcılığı

Kadınları koruyacak ve şiddetin geriletilmesini sağlayacak önlemleri almadığı müddetçe kadına yönelik şiddet bir devlet politikası olmaya devam edecek. Bu nedenle, hukuk alanında kazanım elde edebilmek için kadınların yılmadan, iğneyle kuyu kazarak verdikleri mücadele çok önemli bir yerde duruyor. Kadın örgütlerinin çalışmaları sonunda Türk Ceza Kanunu’nda yapılan değişiklikler kadınların yasal alanda hak arama zeminini genişletti. Cinsel tacizin suç kapsamına

alınması cinsel taciz şikâyetlerine takipsizlik kararı alınmasını zorlaştırdı. Hatta Sine-Sen'de yaşanan taciz vakasının Ağır Ceza Mahkemesi'ne taşınması[12], 10 yıldır gittiği kuaförünün cinsel saldırısına maruz kalan bir kadının şikâyetinin doğrudan Ağır Ceza Mahkemesi'nce ele alınması gibi olumlu durumlarla da karşı karşıyayız. Bununla birlikte, mahkemelerin sanıklar düzeyinde değerli/değersiz türünden ayrımlar yapması, failerin ise devlet güçlerinden olması durumunda bu yasaların işletileceği zeminin daralması sürdükçe kadınların cinsel şiddet karşısında daha güvenli olduğunu söylemek çok güç.

Cinsel saldırı davalarının ağır cezada görülecek olması, kadın hareketi açısından bir kazanım olarak değerlendirilebilir.[13] Kadına yönelik suçların çoğu zaman görmezden gelindiği göz önüne alındığında cinsel suçların ağır cezada yargılanmaya başlanması şüphesiz önemli bir gelişme. Ancak, feministler olarak kadınların hukuk mücadelesine destek verir ya da müdahil olurken varolan ceza sistemi üzerine de düşünmemiz gerekiyor. Failerin onlarca yıl hapis kalmasını istediğimiz cezaevleri, suçun geriletmesini ve suçlunun rehabilite edilmesini sağlayacak bir ortam kurmaktan uzak. Cezaevleri, tecavüzcülerin tecavüze uğrayabildiği, hatta infaz edildiği kendi içinde de cezai sistemi olan mekânlar olabiliyor. Devletçi bir feminizm için var olan hukuk sisteminde kadına yönelik suçların ağır cezalara çarptırılması yeterli görülebilir. Ancak sistem karşıtı bir feminizm, suç olarak addedilen bir eylemin yinelenme olasılığını ortadan kaldırmak (veya en aza indirmek) istediği için var olan ceza sistemi üzerine de politikalar geliştirmek zorundadır.

Geçtiğimiz günlerde TBMM gündemine gelen cinsel suçlara yönelik cezaları artıran kanun teklifinde tecavüzcülerin ilaçla hadım edilmesi teklif edildi. Tecavüzü hormonlara bağlı libido faaliyeti olarak ele alan bu yaklaşım, olayı bireyselleştirerek ve neredeyse tıbbi bir sorun çerçevesine yerleştirerek tecavüz suçunun geliştiği erkek egemen toplumsal örgütlenmeyi görünmez kılıyor ve suçu üreten mekanizmaların tartışılmasının önünü kapıyor. Oysa, cezanın amacı ıslaha, suçluyu işlediği suçun bilincine vardırıarak topluma yeniden kazandırmaya yönelik olmalıdır. Dolayısıyla feministler olarak, suçlu üzerinde korku (ve başka sağlıksız duygular) yayan yöntemleri benimsemek yerine suçlunun gerçekleştirmiş olduğu eylemin yol açtığı zararlarının farkına varmasının koşullarını yaratan, feminist bakış açısıyla geliştirilmiş rehabilitasyon yöntemleri üzerine daha fazla düşünmemiz gerekiyor.

Muhafif Kurumlarda Kadın Hakları

Kadına yönelik cinsiyetçi uygulamalara karşı kadınları koruyan politikalar geliştirmek konusunda bazı muhalif kurumların da devletten çok farklı bir işleyiş ortaya koyamadıkları görülüyor. Geçtiğimiz aylarda KESK içinde gündeme gelen bir cinsel taciz şikâyetinin kadın haklarından yana çözüme ulaştırılmadığına dair bir sorun kamuoyuna yansıdı. Tıpkı birkaç yıl önce SDP içinde olduğu gibi cinsel taciz şikâyeti, siyasi ayrışmalara malzeme edildi ve

yönetimdeki istifalarla dağılma noktasına gelen KESK olağanüstü gelen kurula gitmek zorunda kaldı. İşin tuhaf tarafı, olağanüstü genel kuruldan taciz şikâyetinin nasıl ele alınabileceğine dair kamuoyuyla paylaşılan bir program çıkmadı. KESK içinde ne konuyu uzun süre saklı tutup sonra tacize karşıyım diye istifa edenlerin ne de olayı komplo olarak değerlendirip tartışma için herhangi bir hukuki zemin bırakmayanların muhalifliklerine inanmak mümkün.

Muhalf yapılar da yaşanan ve çok azı şikâyet konusu olan cinsel taciz vakaları karşında “kadın beyanını esas aldıklarını”[14] tüzüklerine yazan kurumların bu ilkeyi hayata geçirme ve kadın haklarından yana politika geliştirme konusundaki zaafı ortada. KESK’teki cinsel taciz şikâyeti karşısında sendika içindeki kadın yapıları bağımsız bir irade geliştiremedi. Taciz şikâyetinde bulunan kadınla yaptıkları görüşme sonrasında feministler kamuoyunu bilgilendiren bir açıklama yapma ihtiyacı hissettiler[15] ve KESK’li çoğu kadın da durumdan bu şekilde haberdar oldu. Dolayısıyla bu açıklama, KESK’in konunun üstünü örtmemesi için bir zorlama girişimi olarak oldukça önemli. Bununla birlikte, kamuya taşındığında konunun magazinleşmesinin, dedikodu malzemesi haline getirilmesinin önüne geçebilmek için çözücü mekanizmalar da kurulabilmesi gerekiyor.

Feministler ve kadın kurumları olarak da bunun gibi bir cinsel taciz şikâyetiyle karşılaştığımızda salt tepki üreten bir pozisyonda kalmakla yetiniyor olmamız kadın hareketinin bir eksiğini gösteriyor. Ortada çözüme ulaşmamış vakalar dururken tepkisel pozisyonumuzdan çıkıp kadınlar olarak alternatif hukuk mekanizmaları örgütlemek için de çaba göstermemiz gerekiyor.

***

Feminist Yaklaşımlar’ın bu sayısında, cinsel taciz konusunu konuşmak üzere Eren Keskin, Hülya Gülbahar ve Nükhet Sirman ile bir araya geldik. “Cinsel Taciz: Tanımlar ve Tartışmalar Üzerine Sohbet” adlı yazıda, cinsel tacizin tanımlanması, cinsel taciz hakkında verili kabul edilen tanımların gerçekte nasıl algılandığı ve işlerlik kazandığı, cinsel taciz vakalarına yaklaşım ve cinsel tacizin muhalif yapılar içinde nasıl ele alındığını tartıştık. Bu bağlamda öncelikle, cinsel taciz, cinsiyet temelli taciz ve *mobbing* tanımlarının birbiriyle ilişkisini, birbirinden ayıran yanlarını, tanımlamalardaki bu çeşitliliğin kadınlar için oluşturduğu avantaj ve dezavantajlar üzerine konuştuk.

Bu sayıda ayrıca cinsel taciz kavramının oluşumu ve cinsel taciz üzerine yürütülen tartışmaların gelişiminin tarihsel olarak ele alındığı Margaret A. Crouch’un “*Cinsel Taciz Kavramı*” adlı makalenin çevirisine yer verdik. Makalede, cinsel taciz kavramının ortaya çıkmasıyla beraber cinsel tacizin tanımı, ne tür davranışları kapsadığı ve hukuki olarak nasıl ele alınması gerektiği üzerine 1970 sonrası dönemde, özellikle de feminist çevrelerde yürütülen tartışmalardan bahsedilmiştir.

Karin Karakaşlı “Adalet İman” başlıklı yazısında Mısır Çarşısı Davası sanıklarından Pınar Selek’in yaşadığı mağduriyeti ve davanın son döneminde yaşanan gelişmeleri değerlendirdi. rûken alp ise bu sayımıza “cân” adlı öyküsüyle katkıda bulundu.

Dergide yer alan diğer bir çalışma Arzu Öztürmen’e ait. “Tirebolu’dan Kadın Sesleri: Yaşam Alanları ve İktidar” isimli makalede Arzu Öztürkmen, eski ve yerleşik bir Doğu Karadeniz kasabası olan Tirebolu üzerine yaklaşık on beş yıl süren araştırma sürecinin ilk safhasında toplanan kadın anlatılarını temel alıyor. Kadınların kendi yerel aidiyet ve algı anlatıları üzerine odaklanırken kadınların hayat hikâyelerinde yerel değişim algısının nasıl ifade bulduğu üzerinde duruyor.

Son yıllarda lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transseksüellerin sorunları ve taleplerini dillendiren LGBTT Hareketi’nin daha fazla görünür olmasıyla cinsel özgürlük ve beden tartışmalarının sınırları genişlemiş durumda. “Bir Aktivizm Alanı Olarak Beden: Beden Atölyeleri” isimli yazıda Gizem Aksu, bedenleri ve cinsellikleri üzerinden direniş politikaları ve aktivizm örgütlemek amacıyla bir araya gelen kadınlar ve translar tarafından oluşturulan “İlet” Grubu’ndaki deneyiminden hareketle beden politikalarına dair bir tartışma yürütüyor. Yazıda, İlet Grubu’nun organize ettiği beden atölyelerinin nasıl bir ihtiyaçla doğduğu, neden önemli bulunduğu ele alınıyor ve atölye deneyimleri paylaşılmaya çalışılıyor.

Dergide son olarak Hindistan’da feminist bir yayinevi olan *Zubaan*’ın direktörü Urvashi Butalia ile yapılan bir söyleşi yer alıyor. Yazar, yayıncı, feminist ve aynı zamanda bir tarihçi olan Butalia ile yayıncılık deneyimi, feminizm, tarih ve hikâyeler hakkında konuştuk.

[1] “İşte Mısır’ın Devrimci Kadınları”, Radikal, 6 Şubat 2011 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1039132&Date=06.02.2011&CategoryID=81> [21 Şubat 2011]

[2] “Başbakan Erdoğan Hüsnü Mübarek’e Seslendi! Seninle Birlikte Kefenin Gelecek!”, Hürriyet, 1 Şubat 2011 Şubat <http://www.hurriyetport.com/news/118/ARTICLE/28084/2011-02-01.html> [21 Şubat 2011]

[3] “Devlet Bildik Devlet”, Günlük, 14 Ocak 2011

http://www.gunlukgazetesi.net/index.php?module=nuce&action=haber_detay&haberID=2511&haberBaslik=DEVLET%20B%C4%B0LD%20DEVLET&categoryName=Man%C5%9Fet&categoryID=1&authorName=Sinan%20%20AYG%20%20AYG&authorID=194 [21 Şubat 2011]

[4] <http://demokratikozerklik.blogspot.com/2010/07/iste-demokratik-ozerklik-cozum-projesi.html>

Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar 13

- [5] “Anayasa Kadın Çalıştayı Başladı”, Kazete, 16 Ocak 2011 http://www.kazete.com.tr/haber_detay.php?hid=10889
[21 Şubat 2011]
- [6] “Pınar Selek Davası ile İlgili Express Dergisi Yazdı, Express Dergisi, 2009 http://www.pinarselek.com/public/page_item.aspx?id=962 [21 Şubat 2011]
- [7] “Pınar Selek ile Dayanışma Günü”, Turnusol, 9 Şubat 2011 <http://www.turnusol.biz/public/haber.aspx?id=7980&pid=16&haber=P%FDnar%20Selek%20oile%20dayan%FD%FEma%20og%FCn%FC> [21 Şubat 2011]
- [8] Kadın cinayetlerine karşı çıkmak ve bu konuda kamuoyu oluşturmak amacıyla kurulan İstanbul Feminist Kolektif’in çalışmaları bağımsız feministler, Amargi, Filmmor, Kadav, Mor Çatı ve Sosyalist Feminist Kolektif tarafından yürütülüyor. <http://kadincinayetlerineisyandayiz.blogspot.com/> [21 Şubat 2011]
- [9] “Tecavüz Zanlıları Aynı Davanın Hem Sanığı Hem Tanığı”, bianet, 21 Ocak 2011 <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/127330-tecavuz-zanlilari-ayni-davanin-hem-sanigi-hem-tanigi> [21 Şubat 2011]
- [10] “Mahkemeden Tecavüzcüleri Koruyan Karar Gerekçesi, bianet, 21 Şubat 2011 <http://bianet.org/bianet/kadin/128052-mahkemeden-tecavuzculeri-koruyan-karar-gerekcesi> [21 Şubat 2011]
- [11] “Bu Nasıl Mahalle Baskısıdır”, Sabah, 4 Şubat 2011 http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/uluc/2011/02/04/bu_nasil_bir_mahalle_baskisidir [21 Şubat 2011]
- [12] “Sine-Sen’de Taciz Davası Ağır Cezada Yargılanacak”, haberlink, 16 Ekim 2010 <http://www.haberlink.com/haber.php?query=54825> [21 Şubat 2011]
- [13] “Basına ve Kamuoyuna”, 1 Şubat 2011 <http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=846> [21 Şubat 2011]
- [14] Bu konuyla ilgili bir tartışmayı Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar Dergisi’nin 13. Sayısında bulabilirsiniz.
- [15] “Yine Taciz Yine Sümenaltı”, Kadın Kurumlarının Açıklaması, <http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=820>